

FEDERATIUNEA

Diurnal politiciu, literariu, comercialu si economicu.

Va esfi Marti-a, Joi-a, Sambata si Dominec'a, demanet'a.

Pest'a, 5/17 iuniu 1868.

Sosirea principelui Napoleonu in capitalea Ungariei este evenimentul dilei. Innaltul ospe sosi la 8 ore ser'a, debarcarea-i de pre vaporulu "Gisela" s'a intemplatu pre malulu dreptu alu Dunarei, adica la Bud'a, de unde cu trasur'a contelui Andrássy si insocitu de dsa, trase la ospetari'a "Euro-pa", unde nu atâtu stim'a séu iubirea, ci mai vertosu curiositatea adunase una multime de omeni, cari vrea se vedea pre "principele rosu", — acestu-a, pentru a implini dorint'a publicului, esf pre balconulu ospetari'e; ivindu-se, fù salutatu cu "vivate" respectuose. Asta-di la a media-di ($1\frac{1}{2}$ ora) veni in cas'a reprezentantilor tierei, unde pre tribun'a reservata magnatilor petrecu un'a jumetate de ora. De ar' fi venit nai nainte cu una ora, ar' fi potutu fi marturu unei scene viforose, de cari se intempla adesea in parlamentulu Americei si cete unadata in alu Francei, si s'ar' fi potutu convinge, că temperamentul membrilor dietei nostre nu cede intru nimicu celui din parlamentele amintite.

Sosirea innaltului ospe ni este de trei ori binevenita si noe Romanilor.

Principele Napoleonu are mai multe titluri la stim'a si simpatiele noastre.

Originea italica a familiei Bunaparte este titlulu de consangenitate mai strinsa. Ca cetatianu francesu inca face parte din ginta latina. Dar' principiul sustinutu cu vigore de capulu actuale alu familiei sale, principiul de natiunalitate, carele l'au ajutat a triunfa in Itali'a si la malurile Dunarei inferioare, potinta sprinjire data Romaniei, este titlulu celu adeveratu, carele storce stim'a si recunoscint'a Romanilor.

Principe! Sentinel'a cea mai inaintata a colonilor romani din Dacia Traiana Te saluta cu caldura in Aquincum Panonie!

Pamentulu, pre carele ai calcatu eri debarcandu, este pamantul clasicu, plinu de monuminte istorice, totu atati-a marturi ai marirei strabunilor Teli si ai nostri. In valea maiestaticului Istru, pre pamentul celu si mai clasicu alu Daciei Traiane, vei vedea si mai multe monuminte, vei avea ocazie a vedea cu ochii proprii starea cea decadiuta a descendintilor Romei, cari au atate titluri la simpatia Vostra.

Aici vei vedea patri'a natiunalitatilor, tier'a cea poliglot a regelui Stefanu, cu predominirea semintei magiare. Vei vedea cultura nemtiesca, industria nemtiesca, precum majoritatea nemtiesca a locitorilor din Bud'a-Pest'a. Ia in mana carta etnografica a imperathei austro-magiare (precum se numesce de mai de una-di), si Te vei convinge de adeverulu cuvinelor nostre. Rar'a-Ti intielegintia ne indreptasesce, crede, că nu va scapa nemica din aintea agerilor Teli ochi.

Patri'a nostra cea frumosa are campie manose, in muntii sei, aur si argintu in abundantia, vite si alte ariante, — totu-si poporele ei cele vengiose nu sunt multumite, pentru ca mam'a comune considera de vitregi pre cea mai mare parte a filoru sei. Principiele cele mari, prochiamate de generos'a-Ti patria, nu sunt inca recunoscute la noi; lipsindu libertatea, egalitatea (natiunala, ca-ci individuala totu ar mai fi), lipsesce firesce si fratieta. Staruesce la dotanii situatiunii, ca se adopteze aceste principie, ca se devinimu toti frati adeverati, si patri'a comune mam'a nostra multu amata, atunci si noi, fiisi ei, vomu tinde bratiele nostre spre aperarea, spre inflorirea, spre intarirea ei si "portae inferni non praevalebunt adversus eam!"

S' Siedint'a de eri si de asta-di a casei reprezentantilor Ungariei se poate numeră intre cele mai

emotiunate a le sessiunii trienale. — Doue incidente, unulu eri si altulu asta-di, electrisara pre membrii camerei, cari in scaldatorea cea de abure — ce este intru adeveru cas'a tierei in aceste dile estuose — mai ca lesinatii asculta, seu mai bine neci nu asculta la cele ce se pertrateza, decum-va obiectul de sub pertratare nu e de natur'a unei cause celebre, pre cum este caus'a improcesuarii diurnalului nostru. Fiindu că diurnalele magiare urmeaza mereu cu tactic'a loru de a ucide cu tacerea unele mominte, altele a le denatură si preste totu a nu dà icon'a cea adeverata a luerului, de căte ori nu li vine bine la socotola, si fiindu că siedint'a de eri este de mare insemenitate si investitura, vomu face reflexiunile nostre la tote momintele mai importante a le desbaterii de eri, cari sunt de natura a caracterisà constitutiunalismulu magiaru si a reversa radiele luminei a supr'a erei dualistice.

Cu bucuria primim scirea despre votulu de incredere, ce dede camer'a Romaniei ministeriului actualu in contr'a blamului datu de Senatu, si că in urmarea acestui actu patrioticu alu camerei deputatilor, ministeriul retragandu-si demisiunea substernuta Domnitorului, s'au ordonat desfintarea senatului. Am dorit ca acestu corpu inane, creatu dupa chablonulu statelor pseudo-constitutiunale, să se caseze pentru totu deau'a.

Valea Morei, iuniu 1868.

Aide-toi, et Dieu t'aidera.

Scrutandu cursulu naturei si alu vietiei, am potutu observa, că pre omulu persecutatu de sorte, si de fatalitatil'e, pana candu nu-si pierde tarla suflutu, va se dica barbat'a si resolutiunea, tote ne-casurile si loviturele sortei vitrege nu suntu in stare a-lu dobor'i; asemene una natiune, fia cătu de mica, care nu se parasesce pre sine si care nepierdiendu increderea in poterea sa propria, nu se sinucide, — traesce si va traia alature-a cu muntii si cu stanc'a de piatra.

Pre candu adversarii nostri, insotiti de cătiva ticalosi (gliuomini di pancia) pusilanimi si morti de frica, că voru peri de fome, decum-va nu voru sufla si dinsii in cornulu inimicilor, trageau aci elopotulu de morte pentru brav'a nostra natiune: éca colo la Ternave, pre ceriul ce acopere loculu celu mai santu pentru romani, se ivesce unu fenomenu neasteptatu de antagonistii nostri; pre Campul Libertatii se areta farmeculu geniulu, si procumpe fermentiunea sangelui nobilu alu braviloru si binecredintiosilor stranepoti ai lui Traianu!

Anim'a fia căruia romanu bine simtitoriu au salutu de bucuria incunoscintandu-se in detaliu despre serbarea aniversaria a Pronunciamentului Romanilor din Blasiu, care este una noua dovada poternica, că pulsul natiunei nostre n'a langedit, elu bate regulat si va nu va incepe a bate neci odi-niora.

Strige adversarii nostri in lumea larga: că natiunea romana e amortita seu morta, si noi i vomu rusinà cu actulu re'noirei Pronunciamentului din 1848, care actu e sigilatu cu sangele a 40,000 de bravi, cadiuti in lupt'a aperarei sanctelor drepturi natiunali; i vomu confrunta cu standardulu, pre care e scrisu cu litere nestere: "Dreptate si vietia natiunale."

Nu e pagina in istoria Romanilor, care se nu fia udata cu lucrime fierbinti pentru suferintile cau-sate prin nedreptati; nu e pagina; care se nu fia srisa cu negrel'a amaretiunei.

Seculi intregi a rabdatu natiunea degradata si calcata in petioarele dusmanilor, dara n'a perit, pentruca a fostu condusa de trei stele conducatorie: de credintia, moralitate si tenacitate.

Pana candu natiunea va remane indiestrata cu aceste trei virtuti, nici ca avemu temere, că dusmani voru salta in trufa loru pre mormentulu ei.

Dupa infinitiarea dualismului, opiniunea publica, in consecint'a desbaterilor seriose, aduse pre-

Pretinut de Prenumeratii:
Pre trei lune . . . . . 4 fl. v. g.
Pre siese lune . . . . . 7 fl. 50 cr.
Pre anul intregu . . . . . 15 fl.

Pentru Romania:
4 galb. pre anu, — 2 galb. pre $\frac{1}{2}$ de anu, — si 1 galb. pre $\frac{1}{4}$ de anu.

Pentru Insertiuni:
10 cr. de linia, si 30 cr. tap'a timbra'e pentru fiecare care publicatiunea separat. In Locul deschis
20 cr. de linia
Unu exempliar costa 10 cr.

tapetu prin acei-a, cari suntu in dreptatitii la initiativa, s'a statonicitu si s'a acceptat principiul actiunei. Motivul principalu era, că: pasivitatea e una arma poternica in man'a poternicului, inse, fiindu re'enviarea romanilor cam prospesta, nu se poate folosi de aceasta arma, care pre lesne ar pot produce unu efectu contrariu intereselor nostre nationale, p. e. una apathia, a le carei consecintie aru fi cele mai triste pentru progresiunea nostra.

Romanii, fideli principiului statoritului, au arestatu pretotindeni semnul vietiei loru, si, cu tote că custardile erau cele mai triste si terimulu intremurat de dusmani, s'a arestatu unu efectu mai mare seu mai putinu, conformu credintiei si desvoltarei energiei conduceatorilor respectivi.

Noi inca am avutu onore a pleda, precum in organele noastre, asemene in cele straine, pre langa actiune, desfasurandu-ne parerile si afirmandu, că romanulu are se se lupte cu onore si energie pre terenulu ocupat, detor'a fia căruia este a nu cede neci unu pasu fără lupta si fără fortia s. a.

Inse — dupa ce observam, că actiunea cuprinde in sine multa elasticitate, va se dica, pana candu actiunea menajata intre marginile onorei si ale moralitatii e laudabila, aceea-si esplotata in interesu personalu degenerata si devine peccatoasa, — nu e de prisosu a repetati cuvintele rostite de multe ori: Noi sub actiune am intielesu si intielegem exclusiv in te numai faptulu, carele corespunde onorei, demnitatei si simtiemintelor natiunei, totu ce ese d'in cadrulu acesta, e contrariu intereselor nostre, e unu peccatu neierat.

Fia-cine, care a ocupat terimulu actiunei e respunditoriu nu numai consciintiei sale proprie, ci mai virtuosu este respunditoriu tribunalului supremu alu opiniunei natiunale.

Faptele fia căruia suntu private cu atentie, si remainu fidelu in registrate.

Actiunea onorabile, e una arma poternica, cu care se potu apera interesele nostre cele sante, inse menajata fără consciintia e inalta tradare, care tientesce la desbinarea natiunei.

Natiunea e bogata de a recunoisce meritele acelor'a, cari se lupta pentru interesele ei, dar' totodata si poternica de a pedepsii cu tota asprimea actiunile cele peccatoase.

Aciom'a acest'a numai acei-a nu o intielegu, cari si-au pierdut credint'a despre venitorulu romanilor, inse i facem atenti, că decum-va ar si pote incungurà mustrarea natiunei, totu-si nu voru fi scutiti de blastemulu natiunale, care, infierat in paginile istoriei, va pluti pururea preste capetele loru si a le urmatorilor loru.

Acelor-a, cari n'au intielesu direptiunea actiunei, indegetata de atate ori, se li servesc de modelu Pronunciamentulu din Blasiu, in care sunt concentrate aspiratiunile toturor Romanilor.

(Se va continua.)

Iagu.

Diet'a Ungariei.

Siedintia casei deputatiloru din 16 iuniu.

Presiedinte: S. Gajzagó; notari: P. Mihali, L. Horváth, E. Csengeri.

D'in partea guvernului au asistat ministrii afara de Festetics si Mikó.

Dupa autenticarea procesului verbale alu siedintiei trecute si dupa comunicarea petitunilor so-site, — P. Nyári propune, ca cas'a se-si esprime compatimirea catra natiunea serbesca pentru perde-re, ce i s'a facutu prin asasinarea principelui Mihaiu. Presedintele provoca cas'a, ca in semnu de compati-mire, se se scole; ce s'a si intemplatu. Guvernul e incredintiatu a impartesu guvernului provisoriu serbescu acest'a declaratiune a compatimirei.

Ministrul Gorove presinta tratatulu inchiatu cu Bavaria.

Alesandru Csiky: a fostu adresatu in 28 aprilie catra ministrul internelor una interpellatiune cu privire la disolvarea clubului democraticu din Pest'a. La responsulu ministrului, datu in 4 a l. trec., inter-

pelantele s'a dechiaratu, că nu este multiumitu si si-reserva dreptulu de a-si spune causele. Inse inainte de tote, pentru a nu fi reu intielesu, se dechiară, că nu voiesce a face d'in acésta afacere una cestiune de partida séu guvernamentale (Risetu); se dechiară mai de parte, că elu e amicu alu pacei si alu ordinei si in asta privintia nu se lasa a fi intrecutu de nimene. Ministrul a dîsu, că usulu legala a concesu, ba chiaru a pretinsu substernerea si intarirea statutelor reuniiilor. Interpelantele, facundu una analise a usului legala, se esprime, că nu cunosc unu asemene usu, exemplu d'inainte de 48 nu sunt, prin cari s'ar potè dovedi asiè ce-va; au fostu reunioni si atunci, inse nu se potè spune neci despre un'a, că si-ar fi substernutu statutele. Deci deca un'a séu alt'a si-le-a substernutu, ast'a nu dovedesce decat că guvernul inca a avutu partea sa in constituirea acelei-a. Ministrul se provoca, pentru justificarea sa, la unu articlu de lege, inse acestu-a nu potè fi aplicatu aci. Cătu pentru dreptulu de inspectiune, d'in acestu-a nu potè s'e derive violarea dreptului individual si aluin socirei.

Presiedintele intreba, că potè oratorele s'e vorbesca asiè lungu? Dece nu este multiumitu cu re-spunsu, să faca una propunere, carea se va pune la ordinea dilei.

Balt. Halász este de opiniunea, că Csiky si-motiveza propunerea, carea voiesce chiaru a o face.

Presiedintele voiesce, ca intrebarea s'e decida prin votu, inse dupa intrerumperi si sgomotu mare.

Csiky si-continua vorbirea, refutandu presu-punerea, cum că leniscea ar' fi fostu conturbata séu că reunionea ar' fi avutu scopulu de a acitià in contr'a legilor d'in 67, — in fine propune, ca să se enuncie decisiunea, că guvernul nu potè re-stringe libertatea individual si a insocirei.

Ministrul presied., cont. Iuliu Andrassy, presinta legea sanctiunata, relativa la imprimerea banilor. Se cetesce si se publica.

Emericu Csengery atrage atentiunea casei a supr'a erorei virite in legea calei ferate d'in Ungaria Inferiore-Fiume; se corege.

Notariul L. Horváth cetesce raportulu comisiunei de dicee, esmisa pentru a-si dà parerea a supr'a recercării directorului causalor regali, ca să-i se conceda a intenta procesu de presa contr'a depu-tatilor Alessandru Romanu si L. Böszörkényi.

(Va urmă.)

Otlac'a, 12 iuniu 1868.

Scim cu totii prin trist'a experientia de tote dilele, cum se respecteza, in genere, libertatea si drepturile diferitelor natiuni de pre teritoriul numit par force alu S. Stefanu. Ele sunt supuse, fără nece una crutiare, arbitriului minoretăti domitorie, carea, ascultandu numai de interesele sale, dicteza legi, — decide, dupa capulu séu, ce e dreptu, si ce nu e dreptu. Magarii, ca una parte a ominosului si nefericitului dualismu, se aliara prin impacatiunea d'in 1867, cu nemtii pentru sugrumarea celoru-lalte natiuni; pentru a le despoia totalminte de limb'a, de na-tionalitatea loru; pentru a spune lumei, că nu existu-

in monstruosulu dualismu decat doue natiuni, magarii si nemtii; pentru ca cele-lalte natiuni s'e fia sclave si instrumente fericirei (?) acestor doue natiuni aristocratice. Este aci lege? Pote-se aplică aci numele santu alu legei? Legea este, precum amu inveniatu noi de la nemitorii strabuni ai nostri, perfecta ratio, lex est, quod populus iubat atque constituit. — Candu s'a invoitu poporul romanu s'e fia sclavu altor'a? Ar' fi sacrilegiu s'e petrecu mai multu cu asemenea idea. Unde nu este lege, este, precum se dice prè-bine romanesce, fără-de-lege, este arbitru; acolo nu potè fi vorba de libertate, carea coincide cu conceptulu legei, cu dreptulu si detorinti'a egale pentru toti: natiuni si individui. Ministri, dieta, fapturile loru mai mari si mai mici, toti sunt inspirati de ide'a domnirei, a suprematisarei. Spre acestu scopu, opiniunea, cuventul liberu alu natiunei romane sunt suprimate, barbatii ei de capacitate si caracteru sunt ignorati si delaturati, cu unu cuventu romanii sunt considerati ca una massa sclava, carea lucra, asuda nu in interesulu séu — nu e neci iertatu a cugetă la asiè ce-va, — ci in interesulu egemonisatorilor ei, cari singuri sunt legislatori, singuri distribuescu dreptatea, impunu detorintiele, precum dictieza „prudența arbitriu”-ulu loru, care de atât-a ori ocure in legile loru.

Tota vieti'a nostra politica-sociale, asuprata si impedeata, limb'a si na-tionalitatea, cari ni sunt rapite, administratiunea si justitia, cari se intrebuin-tiea in una limba straina spre detrimentulu nostru, — tote atesteza adeverulu celoru ce desfasurau in acésta corespondintia. A enumeră casuri, ar' insemnă a aretă suferintele fia-carui-a romanu, provenite d'in politic'a aventurosa, carei-a amu devenit u asta-di victimă nefericita. Inse avendu unu casu sub ochii mei, nu potu să nu-lu intrebuin-tiezu ca una ilustratiune in miniatura, spre adeverirea tristei nostre pu-setiuni sub tirani'a dualistica.

In comun'a nostra se infiintă adeca, nu de multu, una statiune postale reg. ung., alu carei-a oficiu se conferă unui evreu, carele nu e capabile neci de a-si subseumnă numele, pana candu unu romanu, in consciunti'a sa de a potè respunde pre deplinu de-torintielor legate cu acestu oficiu, si carele intr'ade-veru ar' fi si aptu pentru a-lu conduce, recurgandu pentru a fi denumit in acestu postu, fù respinsu si ignorat. Eca egalitatea, fratiatatea si ecuitatea ungu-resca, cu cari ungarii nu inceta de a ne ametit. Evreulu necapace este preferit in o functiune publica unui romanu provediutu cu tote facultatatile recerute. Asie trebue să se intielega emancipatiunea? Asteptăm cum va dispune ministeriulu in acésta causa, carea i se sub-ternu priu romanulu d'in cestiune. Voiu impartesemai pre largu la tempulu séu resultatulu, asiè pre-cum va fi, reservatis reservandis. *)

Unu fu alu poporului.

*) Noi am salutatu emancipatiunea evreilor in interesulu dreptăti, pentru carea no luptăm, si carea o pretendem si noi ca romani. Este justu, ca si evreii capabili s'e admisi la functiunile publice, inse neco candu in prejudiciulu meritului si alu capacitatii. Deci rechiamăm dreptatea. Red.

FOLISIOR' A. Critic'a unei critice

de Ar. Densusianu.

(A se vedè nr. Fed. 82 si 83.)

III.

Trecendu la conditiunea ideale a poesi, vomu relevă mai antaiu urmatori'a teoria a dlui critici. D'insulu adeca dice: „Idei'a séu obiectulu esprimatu prin poesi este totu d'auna unu semtiumentu séu una pasiune, si nici odata o cuge-tare esclusivu intelectuale, séu care se tiene de terenulu sci-entificu, fia in teoria fia in aplicare practica. — Prin urmare iubirea, ur'a, tristet'a, bucur'i'a, desperarea, man'i'a etc. suntu sujete poetice; investiatur'a, preceptele morali, politic'a etc. suntu obiecte a le sciintiei, si nice odas a le artilor; singu-ralu rolul ce-lu potu jocă ele in representarea frumosului, este de a servì de ocasiune pentru esprimarea sentiumentului si pasiunei, tema eterna a frumoselor arte.” S'e analisam acésta teoria, si resultatulu ne va probă, daca este justa si inte-miata séu cu totulu falsa.

La incepulturul acestei analise anticritice am demu-strat, că poesi'a este artea cea mai perfecta, cea mai sublima. De aici resulta immediat, că ea este totu odata si o arta uni-versale, care adeca cuprinde in sine tote celelalte arti. Ea este vîrfului piramidei artilor. Vischer dice:

„Poesi'a stă facia cu sistem'a celoru alalte arti, ca centru celu mai insemnatu alu nervilor, adeca creerii, facia cu centrele subordinate ale nervilor, si cu membrele, dar' acésta imagine nu este a se intielege intr'acolo, ca si cum prin ea s'ar insemnă cugetarea in opusetiune cu semtiumentulu si contemplatiunea, pentru că d'in contra poesi'a este artea intrega, in care adeca suntu impreunate semtiumentulu si contemplatiunea, music'a si artile plastice, precum in creeri se concentreaza tota activitatea intregului organismu.”

Prin urmare, candu dlu criticiu dice, că obiectulu poesi trebue să fia totu q'auna numai unu semtiumentu séu o pasiune, prim acésta de una parte a degradatul poesi'a la un'a d'in artile cele marginite, confundandu totu odata, d'in punctul de vedere alu conceptului puru, poesi'a cu music'a, éra de alta parte, d'in punctu de vedere alu poesi in sensu propriu, a redusu-o la poesi specifica populara, impingandu-o in stadiulu primitivu alu desvoltarei sale, adeca in acelui periodu alu artii inainte de arte. Music'a este, care are de a face esclusivu cu sentiumentulu, ér' poesi'a, ca artea cea mai perfecta universale, cuprinde si music'a in sine, dar' nu se cobore séu restringe la musica.

Representantele adeveratu si universale alu omului nu este sentiumentulu séu pasiunea, ci spiritulu in totalitatea lui. Apoi, spiritulu nu este asiè dicendu, inchis, ferecatu in sentiumentu, ci elu se inalta si trece la idea.

De aici resulta mai incolo, că dupa teori'a dlui criticiu, spiritulu omenescu nici in una arte nu s'ar margini mai multu, ca togma in poesi, unde d'in contra elu trebue să aiba sborulu celu mai liberu in ori-ce directiune, că-ci numai astu-feliu potè representă omulu in totalitatea lui.

Pana aici vediuramu neadeverulu teoriei criticului, d'in punctu de vedere alu estesicei; să lu vedem in se si d'in alu logicei. D'insulu, precum amu vediutu dice la finea pasagiului citat, că singurul rolul ce-lu potu jocă in poesi, investiatur'a, preceptele morale, politic'a si alte obiecte a le sciintiei, este de a servì de ocasiune pentru esprimarea sentiumentului si a pasiunei. Aici si nevrendu ti-vine intrebarea: daca investiatur'a, preceptele morale, politic'a, s. a., nu sunt sentiumentu si pasiune, si nu sunt capabile de asiè ce-va, cum s'ar potè, ca totu-si tocma in ele să se pota depune si esprime sentiumentulu séu pasiunea?

Nu este acésta una contradicere in un'a si aceea-si con-structiune? Daca criticul in sîrele cele d'antai a le teoriei sale admite numai sentiumentulu séu pasiunea ca obiecte a le

ROMANIA.

A trei-a adunare a societatei „Transilvania.”

Procesu verbalu.

Siedint'a II. 14 maiu 1868.

Presedinte dlu A. Papiu Ilarianu.

D. secretariu Strajeanu dà citire procesului verbalu siedintei trecute. — Se primesco.

D. deputatu Obedanu, reportoriulu comisiunei insa-nate cu verificarea socotelelor societăti, dà citire raportul comisiunei. Se punu la votu conclusiunile raportului, si se prescu in unanimitate.

D. presedinte propune o multiamita onorabilei comisiuni, pentru scrupulositatea cu care a cercetatu socotelele societăti, eri sera de la 7 ore pana la 12 jum. neintrerupt. Adunarea aderandu cu placere la propunerea dlu Presedintei striga in unanimitate: S'e traiesca membrii comisiunei!

Se citesc si se pune in desbatere proiectul de regula-menut relativ la tramitera tenerilor in strainatate. Deschidiendu-se discutiunea generale, au luat cuventu că Missailu, Lazarescu si Laurianu, toti pentru luarea in consideratiune a proiectului de regulamentu. — Puindu-se la vot proiectul este luat in consideratiune.

Se deschide desbaterea speciala. Se dà lectura articolului 1 d'in proiectu, care suna:

„Art. 1. Societatea Transilvania crește cu trei stipendie de 150—200 galbeni, pe an, cu incepere de la octobre 1868, pentru studiile la una din universitătile d'in Francia si Italia.”

D. Lazarescu propune urmatoriulu amendamentu: „cetatea Transilvani'a creeza atâta-a stipendie, că-i permisit fondul; ele se voru determina prin budgetul societăti, incepere de la 1 septembrie anulu curentu, pentru studiile la una din universitătile d'in Francia si Italia, ér' in Prusia numai pentru filosofia.”

D. Drocu Bracianu propune urmatoriulu amendamentu: „S'e se lasc stipendistilor societăti Transilvania facultatea libora de a-si continua studiile unde voru gasi cuviintia.”

D. Moldovanu propune: „Ca stipendistii societătii să aplice la institutele d'in Francia si Italia numai la științe exacte, pentru ca astfelu s'e pota avea o pozitie independentă si a reforțarea loru in patria.”

DD. Lazarescu, Drocu si Moldovanu si-desvolta amenda-mentele.

DD. Vancea, Laurianu si Hajdeu vorbescu pentru ticiul d'in proiectu.

D. Comsia propune a se adauge la art. I cuventul „do o camata:“ adeca „Societatea Transilvania creeza de cam data.“

Se pune la votu amendamentul dlu Drocu si se spinge.

Se pune la votu art. I. d'in proiectu cu cuventul „su se d. Comsia si se primesco.

Se citesc art. II. d'in proiectu care suna: „Potu-crește la aceste stipendie junii Români si preste Carpati, fia d'in Transilvania séu covina, fia d'in tienutulu Satmarelui ori Maramuresiului, alu Urbei-mari séu alu Aradului, fia d'in Banatu, cari au terminatuc

poesi si eschide expresu elementulu intelectuale séu sofisticu, cu ce dreptu, cu ce logica mai vine si innoda dupa si elementele, cari le-a eschisit odata?

Acésta parte a teoriei criticului remane dara neînsăsa, séu mai bine, infransă prin sine insa-si, negata prin si criticulu, ér' ceea ce remane chiaru, este că criticul nu de passiune séu sentiumentu eschide tote cele-alte elemente intelectuale, scientifice.

Dupa acésta teoria urmează, că de la operele lui B. siodru, Georgicelu lui Virgilii, epistolele lui Oratiu, Comedia lui Dante, una mare parte d'in operele lui Shakespeare si Goethe, si cele mai multe poesie lirice ale lui Schiller, *) totu opere, cari au facutu si voru face gloria omului, ar' urmă, dico, că tote aceste opere, fiindu-că contin unele esclusivu, er' altele in mare parte invenituri, elemente intelectuale, scientifice, s'e fia eschise d'in templulu meselor si nisice monstrosozităti literarie, cum se exprime in unele critice.

Căda dauna pentru neprincipatul omenire, că dlu Mu-reseu nu s'a nascutu barem cu una mie de ani mai mult, ca s'e o scota d'in ratocire si s'e nu se mai închine la monstrozităti!

Dar' abstragandu de la aceste-a, elementulu intelectuale si politicu nu numai nu este eschisit d'in partea teoreticilor, ci, d'in contra este radicatul o posibilitate a poesi, precum se pota vedea in poetic'a lui Aristotel, cap. VI, si Vischer, part. III, p. 1382, Biese: filosofii lui Aristot, I, 327, 626; II, 684.

*) Asertiunea criticului la pag. 113, că in Coriolan, Racine, Shakespeare, Schiller, Goethe, nu se află nici un guru versu de politica séu de teorie serioze a supr'a scrisorilor, cuprinde unu neadeveru atât de grosu, in cătă niciun de lipas a-lu demonstră, ci trebuie să te miri de flagranță consecintia si uitare de sine a criticul, ou atât mai vatosu, că-ci insu-si recunoște acésta in nota de pre pag. 4.

pucinu clasele gimnasiali si au facutu es-
menul de maturitate."

D. Lazarescu propune: „Ca tinerii de peste Carpati,
care studieaza la universitatea d'in Bucuresci să nu pota con-
surgă la stipendiele societății.“

D. presedinte dă ore-cari esplicatiuni a supr'a acestui
punctu.

Amendamentulu dlui Lazarescu se respinge si se prime-
ne testul originale.

Se dă lectura art. III. d'in proiectu care suna: „Con-
curentii se voru adresă mai antâiu la un'a d'in
trei societăți literarie de preste Carpa-
ți petitiune pe langa care voru alatură
testimoniul de maturitate, actu de botez,
testimoniul de paupertate si certificatul me-
dicul. Ei voru aretă totu odată in petitiune
specialitatea la care au mai multa aplecare.“

Iau cuventulu pentru dd. Drocu si Comisia.

D. Moldovanu propune: „Ca pentru prob'a paupertății,
curentii se produca si extractu d'in tabel'a de contributi-
u Propunerea dlui Moldovanu se respinge.

Art. III. d'in proiectu se primește.

Se dă lectura art. IV d'in proiectu care suna: „Comi-
spective ale societăților literarie romane de peste
Carpati voru bine-voi a inaintă comitetului societății Transilvania d'in Bucuresci, numele impreuna cu actele relative a
loro concurenti pe cari i voru găsi mai demni de a obtine
stipendiele societății Transilvania, binevoindu a face tote ob-
servatiunile si lamuririle necesarie in privint'a fia-caruia d'in
recumendati.“

Ne luandu nimenea cuventulu, se pune la votu si se pri-
mesc. Se dă lectura art. V. „Comitetul Societății Transilvania
va designă pre stipendisti d'intro cci recumendati.“

D. Misail propune a se adauge la acestu articolu: „Ale-
gu obiectului studielor, precum si a institutului unde au
aceste studiile, se lasa pentru asta-data a supr'a comitetu-
lui Societății Transilvania.“

Se pune la votu art. cu adausulu propusu de Misailu,
se primesc. Se dă lectura art. VI. care suna: „Liberi sunt
concurrentii a se adresă si de a dreptulu către comitetul so-
cietății Transilvania, si comitetul va potă designă si d'in
cătu natiunalitatea si meritul loru n'aru fi su-
puse nici unei indouielui.“

Iau cuventulu dnii Moldovanu si Obedeanu.

Se pune la votu acestu art. si se primesc. Se dă lectura
art VII, care suna: „Cei designati de către comitetul socio-
tetății Transilvania, voru dă in serisu, că au luatu actu de do-
bândă societății expresa in art. 4. d'in Statute.“

Ne luandu nimenea cuventulu, se pune la votu si se pri-
mesc. Se dă lectura art. VIII. Dupa ore cari observatiuni
foste de d. Laurianu, si altii, se pune la votn si se primesc
urmatorea cuprindere: „Ei voru fi detori a tramite regu-
lamentul comitetu certificate de studie in tota form'a, cari daca
voru respunde asteptările, stipendiul li s'aru potă retrage.“

Desbaterea speciala fiindu terminata, se pune la votu
regulul proiectu de regulamentu, si se primesc in unan-
itate.

D. presedinte intreba, daca are cine-va vre-o propunere
a facutu. D. Lazarescu propune facerea unui regulamentu alu
asă. D. presedinte respunde că pana acum nu s'a sim-
tă nevoie vre unui regulamentu: regulamentul a fostu
numit'a fia-caruia d'in noi (aplausc); cu tote aceste comitetul

va potă pregati unu proiectu de regulamentu pentru aduna-
rea viitoria.

D. Strajanu rostesce unu discursu intre cele mai frenete
aplause.

D. Popiliu declama poesi'a lui Muresianu intitulata:
Glasul unui Romanu, (viu aplause.)

No mai fiindu nimicu la ordinea dilei, d. presedinte areta
că a patru-a adunare a societății, d'in caușa vacantiei, nu se
va potă tine pana in lun'a augustu.

Acestu procesu verbalu remane a se verifica de comi-
tetulu societății.

Siedint'a se radica la 11 1/2 ore d'in nopte.

Datu in Bucuresci, 14 maiu 1868, in localulu gimnasiu-
lui Mihaiu.

Presedintele societății, A. P. Ilarianu.

Secretari, Strajanu, Cetățianu, Comisia.

Raportul comisiunei.

Domnilor Membri,

Comisiunea d-vostra, pe care in siedint'a ordinaria de
12 ale curentei ati bine-voit u o insarcină cu verificarea so-
cotelilor societății Transilvani'a pe trimestrul alu 3-lea alu
anului 1-iu conformu art. 25 d'in statute, intrunindu-se au
procedatu indata la esaminarea comptabilității. „Avendu in
vedere liste de inscriptiuni ale membrilor societății.
„Avendu in vedere procesulu verbalu al Comitetului, prin
care se constată sumele primele pe langa liste mai susu dăse;
„Avendu in vedere jurnalulu de primirea banilor d'in
venitulu societății;“ Avendu in vedere jurnalulu casei prin
care se constata toti banii intrati; Avendu in vedere condi-
că de bani cheltuiti si dati cu dobanda; „Avendu in vedere
condicile de donatiuni si de partite; „Avendu in vedere bi-
lantiul inchisut de casierulu societății. „Avendu in vedere
dosarole cu piesele justificative produse intru sprinjirea ace-
stui comptu; „Avendu in vedere statutole Societății d'in anulu
1867; Are onore, domnilor membri, a referă resultatul re-
visuirei, ce au facutu acestui corpu in conditiunile prescrise:
prin statutu, adeca:

1-iu. Asupr'a cestiunei proprie a dlui Casieru cu incep-
tere de la 1 februarie pana la 1 maiu anulu corentu. II-lea.
Asupr'a operatiunilor dloru casieri si comptabili in raportu
cu statutele societății.

Gestiunea propria a dlui casieru.

Produsulu societății pe trimestrul alu 3-lea alu anului
1-iu, l'am constatat in cifra de lei vechi 61,865 par. 29, care
specificata pe natur'a veniturilor se compune:

De la membrei societății lei 19,033 12

De la consiliile judetiene subvențiuni si
donatiuni de la diferite persone: 40,901 34

Straordinarie venituri, perecum tacse de
diplome si altele 357 30

D'in procente de la sum'a de lei vechi
78,641 4, dupa bunurile liberate de ministrul
de finance sub No. 85, 86, 117 si 185 d'in
anulu currentu 1,572 33

Totalu egalu 61,865 29

Acăstă sum'a cercotata in comparatiune cu actele justi-
ficative sicu aceea, ce s'au incarcatu, dlu casieru prin comptulu
sieu nu presinta nici o diferintia.

Cheltuielile in intervalulu acestorui trei luni s'au gasit
efectuate de dlu casieru, intocmai dupa procesele verbale, in-
chiate de comitetul societății sub No. 12 a 17 in sum'a de
lei 871 30.

Ast-felu situatiunea casierului pe sem'a acestorui 3 luni,
adeca de la 1 februarie pana la 1 maiu a. c. este:

Incasările, lei vechi 61,865 29

Cheltuieli 871 30

Saldosu lei 60,993 39

Pe langa care adaugandu-se sum'a con-
statata de comisiunile precedente d'in tri-
estrele 1-iu si 2-lea, adeca de la 1 iuliu 67 pana
la 1 februarie 1868 lei vechi 27,526 7

Se alege saldosulu la 1 maiu, lei vechi 88,520 6

Care se compune:

I. In sum'e date cu imprumutare tesaru-
lui publicu pe termeni de 3 luni cu dobanda de
8 la sută si anume:

La 4 martiu 1868 bonulu No. 85 cuprin-
diatore de lei nuoi 6195 bani, 52 sieu lei vechi 16,728

Totu la 4 martiu 1868 bonulu No. 86 in
lei nuoi 1208, bani 88 sieu lei vechi 3,264

La 20 martiu 1868 bonulu No. 116 in
lei nuoi 7195, sieu lei vechi 19,966 20

La 24 aprilie 1868, bonulu No. 185 in lei
nuoi 14,909, bani 42 sieu lei vechi 40,255 17

80,213 37

2. In sum'a afata in numeriu in cas'a so-
cietăției la 1 maiu 1868 . . . . . 8,306 9

Totalu, egalu 88,520 6

Asupr'a operatiunilor dlui Casieru si a dloru compa-
bili in raportu cu statutele societății n'amu constatat nici
o abatere ci d'in contr'a daca comisiunea dvostra a potutu
termină acăstă lucrare intru asiă scurtu tempu, acăstă o de-
toresce sistemei adoptate de comptabilitate dubla a dloru casieru
si comptabili, carii si indeplinești misiunea dloru astu-
felu in cătu comisiunea d-vostra au romasu pe deplinu mul-
tumita de tote lucrările ce-i privesc.

Totu odata, Domnilor membri, comisiunea dvostra
nu se poate opri fara a aduce cele mai viue multumite onor-
abile presedinte pentru ferm'a ingrijire si devotamentul
cu care dlui urmaresc scopulu acestei societăți intru pros-
perarea si intarirea ei.

Noutăți Straine.

SERBIA. (Date autentice despre conjuratiunea
contra principelui.) Partid'a lui Alesanu Karageorgievits n'a fostu nici candu numerosa, er de cătiva
ani incocca se reduce celu multu la una suta de per-
sone, intre cari nu se află nici unu serbu de autoritate
generală. Cei mai multi sunt advocați pedepsiti,
neguiaitori bancrotati si omeni, carii voiesc cu orice
pretiu a fi ministri sau senatori, toti acesti-a au de
cugetu, a-si castigă autoritate si avutfa. Acești omeni
au tiesutu conspiratiunea, acum sunt cinci lune, si
si-au tienutu adunările intr'un'a d'in cele mai frecu-
ente strade. Planulu loru era a ucide pre principale, si
a dă d'in cale personale principale ale regimului.
In momentulu spaimei generale se compuna unu
ministeriu de conjurati, care se prochiamă principale
pre Alesandru. Unulu d'intre asasinatori, advocațul
Radovanovits, fostu profesor, a studiatu mai multi
ani istoria revolutiunei francese; idealulu lui era
Robespierre. Aprinderea cetății inca era planuita,
spre a aduce in confuziune pre locuitori. Dupa ce a
cadiutu principale, Radovanovits a cursu la Belgradu,

Dlu criticu voiesc ca poștele se fia astu-feliu compa-
se, si numai astu-feliu de obiecte se trateze, in cătu se le in-
tielegă toti asta-di, ca si preste 2-3000 de ani, si făra picu de
carte, căci numai astu-feliu de poesie potu fi interesante si
eterne. O! dlu meu, fii convinsu, că pota preste 1000 ani, de
nu mai in scurtu, chiaru nici dta nu ai mai intielege, nu mai
multu, daru nici chiaru poesi'a lui Barbu Tîganulu de acolo
d'in Jasi, pe care o citezu acum cu atât'a placere:

Dragi boeri de lumea nouă,
Diuu buna ve dicu voue.
Eu me dueu, me prepedescu,
La uau cantecu tîganescu

(pardonu: betranescu.) In fine o intrebure se-mi mai
permitta dlu criticu: Pentruce ore atâtă poeti mari germani,
italiani, s. a., si-au mancatu vietă scriindu la atâtă-a volumu
de poesie, pre cari nice conaționalii loru nu le intielegă numai
eșa asiă cum i-a facutu mam'a natura, fără trebue să inveti
carte si inca multa? Ce folosesc ore tote acele-a, daca ele
sunt neintelese si prin urmare, neinteresante pentru marea
majoritate a omenilor contemporeni, precum dice dlu criticu?

Asădara, dupa nou'a teoria a dlu criticu, ar urmă ea
bietii poeti pentru a potă fi intelese de toti si totu-odata inter-
esanti, totu-de-un'a aru trebui ca cei romani să cante totu
numai ca Barbu Tîganulu, sau „frundia verde“ si er frundia
verde sau cam asiă ce-va; cei italianni „Fiore di pepe“ pana
candu de frundie nu amu mai gasi.

La celealte particularități a le pretinsei critice nu voiu
a mai observă nimicu, de o parte pentru că bune rele, cum
sunt, au una insemnate secundare, er de alta parte voiu
avă ocasiune de ajunsu in decursulu studielor mele a trată
astufeliu de cestiuni mai pre largu si mai la locul loru.

(Va urmă.)

Dar' ca să nu cugete criticul, că temeuriile, cu care
vive d'insulu a-si justifică teori'a, ar' contine ore-care
deveru, si prin urmare nu s'ar potă infrange tocmai asiile de
dlui, că-si teori'a insa-si, cu permisiunea dsale me voiu, es-
tine si a supr'a acestor a chiar' si cu pericolulu de a răpeti
mele d'in cele ce amu disu pan' acum. D'insulu dice: „Poc-
ă nu-si potă alege sujetelor cari se tienu de domenul ocupă-
rilor esclusive (?), precum sunt cele scientific, fiindu că
ne romani ne intielesc pentru marea majoritate a popo-
rului, ei este detori a ni reprezintă sentimenti si pasiuni,
fiindu că numai aceste sunt comune tuturor omenilor (?),
si materia intielesa si interesanta pentru toti.“

„Dar' chiaru marginindu-se poetulu scientific la aceea
mima parte d'in publicu, care se alcătuesc d'in omeni spe-
ci, d'in politici, filologi, etc, se nasce pentru d'insulu o nouă
teoria: ceea ce, chiaru pre acestă terenu este interesant
să-dii, nu a fostu interesant eri si nu mai interesează mane,
si o poesie insufletită numai de asemenea obiecte ar' perde
la în anu d'in atracțiunea ei.“

„Asta-di se interesează societatea politica romana la de-
centralizare, societatea, ce să mai ocupe de cercetări limbistice,
bunificarea ortografiei, si la terminatiile cuvintelor nove:
să trece ore multi ani, pana candu aceste cestiuni se fa-
tore de la ordinea dilei? odata decentralizarea facuta,
trăgări si limbă unificate, miscarea, causata prin aceste
categoriile trecătorie, va incetă, si nimele le va potă reinviă in
proprietatea loru intereseu.“

„Prin urmare poesi'a ratecata in sfer'a sciintiei si a po-
tocii remane antăiu neintielesa, si neiinteresanta pentru ma-
joritatea a omenilor contempornei, si este alu doilea,
potrivită la generatiile următoare, chiaru pentru cercul re-
strenu de individi, pentru care a avutu unu sensu si o atra-
cție in diu'a nascerei ei.“

Atâtă sunt temeuriile criticului! Inaintea celor ce cu-
meni cătu de putinu, d. e., literaturile clasice, aceste teme-

spre a-si continua opulu; dar naintea lui ajunsese in ministeriul de statu unu neguitoriu teneru si ministrul presedinte, Garaschanin, care d'in intemplare se aflase in Torcideru. In unu patrariu de ora milita fù pusa in ordine de bataia. Intr'aceea s'a arrestau la vr'o 30 persone, cari erau gravate. Poporul intr'atât'a se infuriase, in cătu derimă cas'a parintilor ucigatorilor si numai intreventiunea energica a politiei potu oprî pre poporu, ca sê nu masacreze pre parintii asasinatorilor.

Principalele fuseseru avisatu prin doue epistole, d'entre cari un'a s'a aflatu inca in busunariul imbracamantului, d'insulu ince n'a luatu notitia seriosa de epistolele acestea. — Celealte, cari se raporta despre motivele atentatului, sunt numai combinatiuni. La immormentare a partecipatu una multime mare de omeni; principes'a Iuli'a a parasit Belgradul, luandu remas bunu de la serbi prin urmator'a proclamatiune: „Nainte de a me desparti de voi, aflu de lipsa, a esprime ferbinta mea multiamita doiosului poporu, care impreuna cu mine petrece asta-di la momentul pre nobilulu principie si marele patriotu alu Serbiei. Eu me despartu de voi, dar cugetele mele voru petrece totu-de un'a la voi, si ferbinta mea rogatiune va fi, ddieu faca, ca Serbi'a sê infloresca si sê fia fericita, si sê realizeze dorintiele principelui, ce a spirat pre tempuriu.“ — D'in tote pările concuru manifestatiuni pentru principalele Milanu, si fiindu câ si armat'a si representantii poterilor s'a dechiaratu pentru alegerea numitului principie, se spera, câ crisia va decurge in pace. Investigatiunea se continua, arstari se facu pre tota dñu'a. Foiele vienene mai vorbescu de unu comitetu serbescu in Novisadu, cu care sê fia comunecatul multe persone de d'incolo de fruntarie. Unu diurnal d'in Pest'a vre, sê scie, de unu complotu in Bacic'a, descoperit cu doue dñi naintea asasinariei principelui. Despre complotulu acesta sê se fia si facutu aretare la ministeriulu magiaru, dar' pre târdi. Scirile acestea ni se paru numai nisce manevre de ale nemtilor si ungurilor, spre a compromite pre serbii, si prin acesti-a, tote natuinalitatile d'in Austri'a. Speram, câ apucaturele acestea nu voru ave altu resultatu, de cătu a demasă si blama tocmai pre acei-a, cari le punu in lucrare.

Varietati.

* * (In caus'a alegierii mitropolitului de Alb'a-Iulia) incunoscintiasemu, câ propunerea comisariului reg. si a personei besericesci, ca representanti atât'a d'in partea guvernului cătu si d'in a besericei la actulu solene alu alegierii, se facuse de cătra ministeriu si substernuse la Majestate, — asta-di potemu dà incunoscintiarca positiva, câ dupa ce au urmatu preinalta incuviintiare, comisariulu reg. D. Ales. Bohatiel u si primitu numirea sa oficiala, éra diu'a alegierii este nu 13 aug. precum amintisemu atunci d'in sminta, ci diu'a de **12 augustu 1868. cal. gregorianu**. Publicarea, credemu, câ are sê urmeze in scurtu.

* * (Mortalitatea Vienei cea mai mare in Europ'a.) Dupa arstările arctectului Stiasny cadu pre fia-care casa in Vien'a 55 susfete, in Petruburgu 52, Parisu 35, Berlinu 32, Londr'a 8. Mortalitatea acestoru cetăti a fostu in anulu 1865 urmator'a: in Vien'a 47 intre 1000 locutori, in Petruburgu 41, Parisu 28, Berlinu 25, Londr'a 24. D'in aceste vedemu, câ intre numerulu locutorilor unei case si intre cifra mortalitatii exista nesu strictu.

* * (Esportul vitelor d'in Austri'a. in a 1867.) Dupa arstările oficiale ale ministeriului de finantie Austri'a a esportat in anulu trecutu: 79,855 boi si tauri, 33,858 vace, 9,217 junci, 35,068 vitici, 278,132 oi, capre berbeci, 19,652 mei, 232,660 porci, 17,335 porci.

* * (M. Sa Carolu.) domnitorulu Romanilor va face o caletoria mai la tote curtile europene.

* * (Nou transportu de bani.) La casieri'a d'in Iasi au mai sositu 60 ladi cu moneda natuinala de arama, contineandu fie-care lada căte 1000 lei noi.

* * (Dlu Beust e datu de mintiuna.) In siedint'a d'in 10 iuniu a senatului imperialu dlu Beust a protestat in contra insinuatiunei, câ dsa aru fi disu candu-va, „câ voiesce sê strimtoresca pre slavi cătra parete.“ Cu privintia la acestu protestu redactiunea diuariului „Politik“ publica urmator'a dechiratiune: „Pre la incepitul lui februarie 1867 (ni se pare cã in 5 februarie) dlu Beust, conferindu cu unu locutieninte provincialu despre reactivarea patentei d'in februarie, a disu urmatoriele: „dou voru convinge totu-deun'a mai de graba pre unulu, de cătu unulu pre doui; nemtii si magiarii celu putine sunt contielesi.“ Dar' ce voi incepe dñi'a ta cu slavii, intrebă locutienintele. — „Voiu face aceea, ce a vrutu Belcredi, sê faca cu nemtii; daca nu se da dupa pera, i-voiu strimtori la parete“ — respunse Beust. De cum-va aru pretinde dlu Beust, suntemu pre aplecati, a numi pre contele, care a vediutu cu ochii si a audiu cu urechile.

* * (Stipendiatii asociatiunei aradane.) In siedint'a d'in 2 iuniu a. c., directiunea asociatiunei pentru cultur'a poporului romanu asemnă urmatorilor teneri, intre 33 recurenti, si-

pendiele, cari le insemnâmu: 1. Teodora Montia, 80 fl. 2. N. Veliciu, 80 fl. 2. Georgiu Fehér, 120 fl. 4. Mihailu Crainiciana, 120 fl. 5. Vasiliu Olariu, 80 fl. 6. Iustinu Varga, 60 fl. si 7. Simeone Popetiu, 60 fl. v. a.

* * (Scaritarea tempului de sierbitiu in armata rusescă.) „Invalidul“ rusescu publica unu ucasu imperatescu cătra senatulu diriginte, prin care in memorie botezului marelui principie Nicolau, fiul succesorului pre tronu, tempulu de sierbitiu in armata se scaritieza cu doui ani. In urmarea aceea toti soldatii, cari au sierbitu diece ani, sunt dimisi in patri'a loru pre tempu nedeterminat.

* * (Bibliografie.) A esitu de sub tipariu: „Compendiu de istorie generala“, pentru usulu scoelor secundarie de P. I. Cernatescu. 1 volumu de 42 cole 8°. Pretiul 6 lei noi. Se poate trage de la librariile d'in Bucuresti.

* * (Bibliografie.) A esitu de sub tipariu cartea intitulata: „Cercetări despre Romania de d'incolo de Dunare“ traduse d'in limb'a greca de Sergiu Hagiadi, in Craiov'a. Originalul acestei istorie s'a scrisu de Georgiu C. Rozia, macedo-romanu, si s'a tiparit in Pest'a la 1808. D. traducatorul promite, cã va continua traducerea mai multor opuri grecesci referitoare la viet'a nostra natuinala.

* * (Necrologu.) Bol'a, carea sub nume „tifusu“ domnescu in muntii apuseni — cu deosebire in Abrudu, Rosia si in giurul acestor'a — cam de vre-o 6 luni, intre forte multi de tote conditiunile, rapi d'in midilocul nostru si pre bravu preotu gr. cat. d'in Campeni Basiliu Popu Stragianu in vrest'a numai de 32 ani. Fie-i tieran'a usiora! (G. Tr.)

* * (Necrologu.) Tenerimea romana studiosa d'in Beiusu gelesce perderesa bravului teneru Georgiu Danileviciu, studinte de cl. a 8, care a repausat la 12 iun. a. c. in etate de 28 ani. Fie-i tieran'a usiora, si memorie binecuvantata!

* * („Tolerantia religioasa“) e titlulu unei brosuri forte interesante pentru fia-care omu literatu, care se occupa de cestiuina religiunaria, anume de cestiuina evreilor d'in România! Autoriul acestei brosuri e renomitulu literatu si istoricu romanu, dlu P. Hajdeu.

* * (Reuniunea pentru ajutorarea Talmudistilor) ce s'a inițiatu in Oradea-Mare — precum ni se scrie de acolo inaintea frumosu; ea numera pan' acum preste 200 de membri. Statule reuniunii sunt aprobatu. Da ore pentru ce nu aproba ministeriulu si statutele unor societati romane, ci potesse modificatiuni, cari scie, cã nu se potu face.

* * (Pentru ce sunt gendarmi?) Cetimul in foi'a „M. U.“ urmator'a scire interesanta. In Transilvania — precum se vede — numai pentru acea tienu gendarmi, ca sê fia cine sê consume viptualele superflue (?) Câ sciuulu acestu-a de omeni resp. vigiatori ar' ave si alta chiamare, abie potemu crede, cã se poate constata si d'in intemplarea impartesita aci: In Gioagiu de josu nu de multu fu prinsu unu tiganu, lotru de cai, si dusu in Orastia, dar' sê nu creda cine-va, ca acel'a ar' fi fostu straportat prin gendarmi, nu! ci prin unu agronomu de acolo; ince atât'a inca nu a fostu destulu. Judecatorii cei intielepti (?) au luatu ferele de pre tiganu si asi'e lu-dedura sub grigia' biotului omu. Candu ajunsese aproape de Orestia, incepui a se insera, tiganulu uitandu-se in laturi si vediendu, cã nu e nimine in apropiarea loru, rogâ pre omu, ca sê-lu laso liberu, acésta inse nu a voit u implini dorint'a; deci tiganulu luâo petra de diosu si tocâ in capu pre vigilulu său, in urm'a carei-a acésta preste o septembra a si morit. Apoi mai dice cine-va, cã nu mergu bine lucrurile aici la noi.

* * (Crudimea unui capitano.) Capitanulu si casierulu naii „Lidia“ suntrasi naintea tribunalului d'in Liverpool pentru unu escesu inad'reveru infioratoriu, ce l'au comis fatia cu personalulu indianu alu naii. La asultarea martorilor sal'a tribunalului era plina de asultatori, cari cu infiorare asultau tote crudimile comise. Martorii diceau, cã negrii erau legati, si in acésta stare fusera dusi pe acoperentul naii, unde trebueau sê joce; strigările provenite d'in tortur'a acésta neumana nu au facutu impressiune a supr'a loru. Casierulu nu se indestul si atât'a, ci dedu demandare unui negru botranu, care era forte morbosu, ca sê inghitia o beutura facuta d'in mestecare de unsore si sirupu. La cei-alalti negri li s'a bagatu sare in nai si fura batuti in unu modu ne mai auditu. — Unulu d'in cei de fatia marturisi, cã naiea in urm'a strigărilor si plansorilor semena unei case de nebuni. Altu martore dechiarâ, cã a vediutu, cum a fostu legatu piciorulu unui negru de unu lemn, si cã in pusetiunea acésta fu lasatu mai multu de una ora; strigările doreroze nu faceau nici o impressiune asupra tiranilor. Totu acestu martore spune, cã capitanulu — prin impungere-i silia sê desvolte mai multa activitate, si de cumva strigau de dorere, i silia sê cante.

* * (Armenii d'in Transilvania) urgeza restituirea epiei armene; in dñeile trecute inca a sositu la ministeriu o petitiune in asta privintia.

Sciri electrice.

Berolinu, 16 iun. Parlamentulu a primuita legea referitoria la imprumutulu confederatiunii, dupa ce s'a facutu mai multe vorbiri energiose pre langa imprumutulu de marina. Moltke accentua, cã

Germania trebue sê formeze o potere, carea sê fac eu nepotintia resboiului, ce laru vol vecinii ei. A dist mai departe: Vecinii sciu, ca noi d'in parte-ne nu atacâmu pre nimene, dar sê scia si aceea, cã nu vomu lasa sê ne atace.

Vien'a, 16 iun. „Wiener Ztg“. de asta-di publica trei legi santiunate de imperatulu: 1) Despre spinderea consiliului de statu; 2) despre infinitarea fideicomiselor; si in fine 3) legea relativa la desființarea legilor de usura.

Bucuresti, 16 iun. Ministrii si-a retrus demisinea. Principalele a disolvit senatulu. Alegerile nove s'a ordinat. Preste 40 de dile ambele camere voru fi intrunita, intr'aceea siedintiele camerei se continua pana la 22 iun.

Belgradu, 16 iuniu. Asta-di s'a publicat ordinatiune, in care regimulu voteza poporului natuinala sa pentru bun'a portare si sustinerea ordinei. Acum se face inventariu judecatorii alu la mentului principelui. Se dfce, ca s'a aflatu bani gasiti unu milionu de galbeni si forte multe brillante. Unulu d'intre asasinatori a marturisit tot.

Vien'a, 16 iuniu. Cas'a domnilor a primi proiectele despre contragerea detoriei pendinti de 2 milioane si despre modificarea legii de presa.

Belgradu, 16 iuniu. Proiectul consulului britanic, ca principes'a Juli'a sê se denumeasca tutor preste Milanu Obrenovits, se pare a ave rezultat.

Parisu, 15 iuniu. Corpulu legalativu a primitu unanimu legea despre căile vicinale.

Vien'a, 15 iuniu. In dilele urmatorie se accepta dispusetiunile pentru caletori'a imperatului la Praga.

Belgradu, 15 iuniu. Fiile principelui Karageorgevits au fostu alalta eri in Semlinu si Panciova dar' fiindu amenintati de popor, diregatoriele iau indepartat. 40 persone sunt arestate; s'a fostu inceputu planulu a ucide pre tote personalitatile condicatorie; s'a aflatu proclamatiuni si ordini militari. Mai tote poterile si-au espimatu condolint'a si simpatie pentru Serbie.

Praga, 15 iuniu. Principalele Napoleonu a primitu asta-di la Vien'a.

Parisu, 14 iuniu. „France“, respundiendu lui „Times“, asemenea politic'a Franciei cu Prusiei si sustiene, cã Francia a datu exemple moravare de moderatiune in anii 1856, 1859 si 1860. Prusia a atacat Dani'a, a anesatu cu forța Arver'a, Kurhessia, Nasovi'a si Francofurtulu, a absurbitu staturile nordice si a impus statulor suzerane conveniuni militare.

Parisu, 15 iuniu. Principalele Milanu n'a par situ inca Parisulu, se dice, ca va pleca numai pe mane. „Patrie“ scrie, cã principalele Napoleonu nu va continua caletori'a la Constantinopolea, ci se va rentorce la Parisu.

Belgradu, 13 iuniu. Se dovedesc, ca principalele Karageorgevits e capulu conjuratiunei. Reprezentantul provizoriu vre, sê cera de la Austri'a estrada a celui aici.

Belgradu, 15 iuniu. Toti arestatii sunt mențiuni unei societati revolutiunarie; intre d'insu seau trei consangeni de ai principelui Karageorgevits, profesorul Stanoevits si senatorii pensiunati Sternovits si Mestorovits. — Principalele Napoleonu nu mai accepta aici.

Belgradu, 15 iuniu. Camer'a Romaniei tramesu una adresa de condoliintă către poporul Iugoslaviei, in carei de nou arestatii se afla capitanulu de cavalerie Mehadovits, fratele său Sima si consangenul lor, directorul casei disciplinare, Svetozaru Mehadovits. Immormentarea principelui a decursu in cea mai mare ordine. Cadavrulu s'a depusu in criptă familială.

Belgradu, 15 iuniu. Resultatele de paracum ale investigatiunei dovedescu, cã crima nu a comisit d'in motive private.

Bucuresti, 14 iuniu. Camer'a a desaprobat votul senatului si a datu ministeriului votu de credere cu 69 contra 20 voturi, rogandu-lu, sê si tragă demisinea.

Proprietariu, redactoru respunditoru si editor: **ALESANDRU ROMANU.**